

21

Κωδὶξ Μ. 136. Πρωτότυπον. Ἀπόφαισις τοῦ Βοεβόδα Μυκόνου, ὡς ἀντιπροσώπου τοῦ Μεγάλου Διερμηνέως Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, τῆς 25 Ἀπριλίου 1674.

Διάδικοι. Μαρία σύζυγος Ἀνδρέα Σαντοριναίου — Μιχαὴλ Πετρῆς.

Ἀκύρωσις πωλήσεως προικῶν ἀκινήτου.

Εἰς δόξα Χ(ριστο)ῦ, ἀμήν. 1674 Ἀπριλίου 25.

||² + Τὴν σήμερον ὁ ἐκλαμπρότατος ἡμῶν δὲ ἀφέντης κ(ύριο)ς Ἰωάννης Μαυρογορδάτος, βοῖβόν||³τας καὶ κριτῆς Μυκόνου, εἰς πρόσωπον τοῦ ἐνδοξοτάτου καὶ σοφωτάτου ἀδερφοῦ αὐ||⁴τοῦ κ(υρί)ου Ἀλεξάνδρου, μέγα διερμηνευτὴν τῆς αὐτοκρατορικῆς βασιλείας, ὁποῖος||⁵ ἄνωθεν ἀφέντης ἐρχόμενος εἰς τὴν ἀκρόασιν τῆς ἐξέφλησις τῆς διαφορᾶς γενο||⁶μένης ἀνάμεσα εἰς τὴν κερά Μαρία συβία τοῦ μαστρ' Ἀτριά Σαντοριναίου [ἀφορμῇ]||⁷ καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ κύρ Μιχάλης Πετρῆς. Ἀφορμὴ διὰ ἓνα κλεῖσμα τιποθεμένο,||⁸ ὅπου ὅταν ἤλειπεν ἡ ἄνωθεν Μαρία εἰς τὴν Χίον διὰ κάποια ἀφορμὴ, ὅπου||⁹ τῆς ἐσυνέβη, καὶ ἐρχόμενος ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ὀνόματι μαστρ' Ἀνδριάς, ἐπούλησεν τὸ ἄνω εἰ||¹⁰ρημένο κλεῖσμα διὰ πρᾶμα ἐδικόν του καὶ διαλαβάνει τὸ στρουμέντο, ὅπου ἐγένεν||¹¹ εἰς τὰς πράξεις κάμου τοῦ ὑπογράφοντος νοταρίου. Ὅντως ἐρχομένη ἡ ἄνωθεν προλεγο||¹²μένη Μαρία ἀπὸ τὴν Χίο, ὅμως δὲν τὸ ἐγύρεψεν εἰς τὸν καιρό, ὅταν ἤλθεν, μόνον ἐφῆ||¹³κεν καὶ ἐμάκρυνεν ὁ καιρὸς καὶ τὴν σήμερον γυρέβει ἡ ἄνωθεν Μαρία τὸ ἄνω εἰρημένο||¹⁴ πρᾶμα, λέγοντας πὼς νὰ εἶναι προυκίον τῆς καὶ προφασίζοντας πὼς τὸ ἐπιούλησεν χωρὶς||¹⁵ βουλὴ καὶ θέλημα ἐδικόν τῆς, διὰ τοῦτο τὸ ἐγύρεβεν νὰ τὸ λάβῃ ἀπὸ τὸν ἄνωθεν Μιχάλη. ||¹⁶ Καὶ μὴν κάνοντας καλὰ ἀναμεταξύν τως, ἐκοντενταριστήκασιν καὶ ἐνεφανιστή||¹⁷κασιν εἰς τὴν ἄνωθεν δικαιοσύνη διὰ νὰ δικαιοκριθοῦσι, ὡς καθὼς ἐθέλασιν μιλήσου||¹⁸ καὶ δικαιολογηθούσου ἐνμπροσθεν εἰς τὸ κριτήριον. Ἡ ὁποία ἄνωθεν δικαιοσύνη καταλε||¹⁹πτῶς καὶ μὲ μεγάλη στόχασιν γροικῶντας τὰ δικαιώματα τῶν ἀμφοτέρων καὶ ἐτέρων ἀξίων||²⁰ ἀνδρῶν, λέγοντας πὼς τὸ ἄνω εἰρημένο πρᾶμα ἐπούληθη διὰ χρεῖα τῆς ἄνωθεν προλεγομένης||²¹ Μαρίας. Διὰ τοῦτο τὸ λοιπόν, τὸ ὄνομα τῆς ἀγίας Τριάδος, κράζει, κρίνει καὶ ἀποφασίζει||²² νὰ πάρῃ ὄρκον ἐβαγγελικόν | ἡ Μαρία | τὸ(ς) πὼς τὸ ἐπούλησεν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς χωρὶς βουλὴ καὶ θέλημά τῆς. Ὅν||²³τως, νὰ | πᾶ[περ]ρῇ καὶ ὁ ἄνωθεν μαστρ' Ἀνδριάς ὄρκον ἐβ[χ]γ<γ>ελικόν, πὼς ἔκαμεν τὴν ἄνωθεν||²⁴ πούλησι χωρὶς βουλὴ καὶ θέλημα τῆς συμβίας του καὶ πὼς τὰ ἄνωθεν εἰρημένα τορνέσιαν δὲν ἐδό||²⁵θησαν εἰς τὴν χρεῖα τῆς συμβίας του. Ὅντως κάνοντας ὡς ἄνωθεν καὶ παίροντας τὸν ὄρκον, νὰ βᾶ||²⁶ζου τιμητᾶδες νὰ τιμοῦν τὸ ἄνωθεν πρᾶμα τὴν σήμερον, ὡς καθὼς εὐβρίσκεται, καὶ νὰ λαβάνῃ ὁ ἄ||²⁷νωθεν ἀγοραστὴς νὰ τορνέσιαν τὴν ἀποκοπή, ὡς καθὼς ἐθέλαν τὸ στιμάρου. Ὁββερ καὶ οἱ ἄνωθεν||²⁸ προλεγόμενοι δύο δὲν

ἤθελαν πάρουν τὸν ὄρκον, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, νὰ εἶναι ἡ ἄνωθεν πούλη||²⁹σι καλὰ καὶ βεβαία πωλημένη καὶ νὰ μὴν μποροῦν μήτε εὐτοὶ μήτε οἱ κληρονόμοι τως νὰ ||³⁰ γυρέψου καμμιᾶς λογῆς δικαίωμα διὰ τὸ ἄνω εἰρημένο πρᾶμα καὶ τὰ ἐξῆς. Ἐτζι ἔκρινεν||³¹ καὶ ἐποφάσισεν καὶ θέλει ἀπογράψει καὶ ὑπὸ χειρός του —

||³² + Ἰωάννης Μαυρογορδάτος βοῖ(ι)βόδας Μυκόνου βεβαιῶ τὰ ἄνωθεν.

²⁹ μαστρα τρία||³⁰ μαστρανδρίας||³¹ μαστρανδρίας||³² Ἰωαννης μαυρογορδάτος βοιιβόδας μηκόνου βέβαιω τὰ ἄνω(θεν).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ. Ἡ ἐνάγουσα μετὰ τοῦ συζύγου της μετέβη καὶ διέμενεν εἰς Χίον. Ὁ σύζυγός της ἐν τῷ μεταξὺ ἐπανῆλθεν εἰς Μύκονον καὶ ἐπώλησε πρὸς τὸν ἐναγόμενον προικῶν αὐτῆς κλειῖσμα. Ἐπειτα ἐπέστρεψεν εἰς Μύκονον καὶ ἡ ἐνάγουσα, χωρὶς νὰ ἀναζητήσῃ ἀμέσως τὸ πωληθέν. Μόνον μετὰ πάροδον χρόνου ἐνήγαγεν αὕτη τὸν ἀγοραστήν καὶ ἐξήτει τὴν ἀκύρωσιν τῆς πωλήσεως καὶ ἐπιστροφὴν τοῦ πωληθέντος προικῶν, ἰσχυριζομένη ὅτι παρανόμως τὸ ἐπώλησεν ὁ σύζυγός της, ἄνευ γνώσεως καὶ συναινέσεώς της. Κατὰ τὴν δίκην ὁ ἐναγόμενος ἀντέταξεν, ὅτι τὸ προικῶν τοῦτο ὄχι μόνον ἐπωλήθη ὑπὸ τοῦ συζύγου ἐν γνώσει τῆς ἐναγούσης, ἀλλὰ καὶ δι' ἀνάγκας ταύτης ἐχρησιμοποιήθη τὸ τίμημα. Ἡ ἀπόφασις ἐπιβάλλει ὄρκον τόσον εἰς τὴν ἐνάγουσαν, ὅσον καὶ εἰς τὸν πωλητὴν σύζυγόν της, ὅτι τὸ προικῶν τοῦτο ἐπωλήθη ἄνευ τῆς γνώσεως καὶ τῆς θελήσεως τῆς ἐναγούσης, καὶ ὅτι τὸ τίμημα δὲν ἐχρησιμοποιήθη δι' ἀνάγκας της. Δοθέντων τῶν ὀρκων, ἀκυροῦται ἡ πώλησις, διατάσσεται δὲ καὶ ὁ διορισμὸς ἐκτιμητῶν, ὅπως ἀποφανθοῦν περὶ τῆς κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀποφάσεως ἀξίας τοῦ πωληθέντος (φαίνεται ὅτι κατὰ τὸ μεταξὺ τῆς πωλήσεως καὶ τῆς ἀγωγῆς χρονικὸν διάστημα εἶχον γίνεῖ ὑπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ δαπάναι, βελτιώσασαι καὶ αὐξήσασαι τὴν ἀξίαν τοῦ προικῶν), ἵνα (ἐκτὸς τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ τιμήματος) πληρωθῇ ὁ ἀγοραστής καὶ ταύτας παρὰ τῆς ἐναγούσης. Μὴ δοθέντων τῶν ὀρκων, κηρύσσεται ἰσχυρὰ ἡ γενομένη πώλησις.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ. Ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως, δηλαδὴ, ἀκολουθεῖται ὁ ἰσχύων καὶ ἐν Μυκόνῳ κανὼν, ὅτι ἡ μὴ κοντεϊζιονάδα προῖξ ἐπιτρέπεται ν' ἀπαλλοτριωθῇ, ἐφ' ὅσον συναινεῖ εἰς τοῦτο καὶ ἡ σύζυγος, ἥτις, συνεστῶτος τοῦ γάμου, εἶναι ἡ κυρία τῆς προικῶς, τοῦ ἀνδρὸς ἔχοντος ἐπ' αὐτῆς δικαίωμα ἐπικαρπίας. Ἡ ἀρχὴ αὕτη, ὡς γνωστόν, κρατοῦσα εἰς τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν καὶ τὸ δίκαιον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, διετηρήθη κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα. (Βλ. Κ. Δ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ, Αἱ μεταρρυθμίσεις τοῦ οἰκογενειακοῦ δικαίου κατὰ τὴν περίοδον 1910-1926, εἰς Ἑπετηρίδα Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν, Α' (Ἀθῆναι, 1927), 215, Α. ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ, Ἡ ἐκποίηση τῶν προικῶν ἀκινήτων κατὰ τὸ Βυ-

ζαντινὸν δίκαιον, εἰς Ἀρχεῖον Ἰδιωτικοῦ Δικαίου ΣΤ' (1939), 538 ἐπ. Γ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ, Ἱστορία καὶ Εἰσηγήσεις ἐνθ' ἀν., 12,1086, 1089), ἀκόμη δὲ εἰς τινὰ μέρη, ἐν οἷς καὶ τὴν Μύκονον, ἐκράτει καὶ μετὰ τὴν Ἀπελευθέρωσιν μέχρι τῆς διὰ τοῦ νόμου 1340 τῆς 18/27 Ἀπριλίου 1918 (ἄρθρ. 1 καὶ 4) «Περὶ ἐκποιήσεως τῶν προικῶν ἀκινήτων κλπ.» γενικῆς καταργήσεώς της.

7. τιποθεμένο ἀντὶ τοποθετημένον, κείμενον.

21. 23. ὄρκον ἐθαγγελικόν = ὄρκον ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

22

Κῶδιξ Μ. 136. Ἀντίγραφον. Ἀπόφασις Ἐπιτρόπων Μυκόνου τῆς 19 Σεπτεμβρίου 1676.

Διάδικοι. Τὰ θήλεα τέκνα τοῦ Μάρκου Μώρου — τὰ ἄρρενα τέκνα τοῦ Μάρκου Μώρου, Κωνσταντῆς καὶ Ἀνδρόνικος.

Διεκδίκησις κληρονομίας.

[Εἰς δόξα] Χριστοῦ, ἀμήν. 1676 Σεπτεμβρίου 19 κατὰ τὴν συνήθειαν Μυκόνου.

²|| [+ Τὴν] σήμερον οἱ ἐντιμότατοι καὶ εὐγενέστατοι ἐπίτροποι καὶ κριτᾶδες τῆς νήσου Μυκόνου,³ οἱ ὅποιοι ἐρχόμενοι εἰς τὴν ἀκρόασιν τῆς ἐξέφλησις τῆς διαφορᾶς γενομένης ἀπὸ τὰ τέκ[να]||⁴ τὰ θηλυκὰ τοῦ ποτὲ Μάρκου Μώρου καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὰ ἀδέρφια τοὺς τὰ ἀσερνικά ὀνόμα[τι]||⁵ Κωσταντῆς καὶ Ἀνδρόνικος. Ἀφορμὴ ἀπ' ὅτις ἐπέθανεν ὁ πατέρας των ἐπάνδρεψεν ἡ μη||⁶ τέρα των, ἡ ποτὲ Μουρζίνα, τοὺς ἄνωθεν δύο ἀσερνικοὺς καὶ ἤδωσέν των ὅλο τὸ πρᾶμα τοῦ πατέρ[α]||⁷ των, χωρὶς νὰ ὠριζεν τὸ πρᾶμα τοῦ ἀνδρός της, ὡς καθὼς δὲν φαίνεται πόθες ἐνγραφον. ||⁸ Καὶ τὴν σήμερον γυρέβοντας καὶ τὰ ἄνωθεν θηλυκὰ πάρτε ἀπὸ τὸ πρᾶμα τοῦ πα||⁹ τρός των, ὡς τέκνα νόμιμα τοῦ ἄνωθεν πατρός των. Οἱ ὅποιοι μὴ κάνοντας καλὰ ἀνά||¹⁰ μεσόν των, ἐνεφανιστήκασιν ἐνμπροσθεν εἰς τὴν ἄνωθεν δικαιοσύνη διὰ νὰ δι||¹¹ καιοκριθοῦσι, ὡς καθὼς ἐθέλασιν μιλήσουν καὶ δικαιολογηθοῦσι. Οἱ ὅποιοι ἄνωθεν δύ||¹² ο ἀσερνικοὶ προφασίζοντας, πὼς εἶχαν χρέος καὶ εὐτοὶ τὸ εὐγαλαν, χωρὶς νὰ δεί||¹³ ζουν παρόντος μάρτυρες, καὶ εἶχαν καὶ μανδρὶ ἐδικόν τως καὶ ἐπούλησαν καὶ εὐγαλαν τὸ χρέος των. [Ἀ]κόμα λέσι πὼς νὰ βάλου καὶ τὰ θηλυκὰ παιδία τὸ προυκί, ὅπου ἔχο[υν]||¹⁴ ἀπὸ τῆς μητρός των, νὰ τὸ μοιράζουν. Ἡ ὁποία ἄνωθεν δικαιοσύνη καταλε||¹⁵ πτῶς καὶ μὲ μεγάλην στόχασιν, γροικῶντας τὰ δικαιώματα τῶν ἀμφοτέρων καὶ συλλογί||¹⁶ ζοντας, πὼς δὲν εἶχεν ἡ μητέρα των κανένα θέλημα νὰ δώσῃ τὸ πρᾶμα τοῦ ἀνδρός της||¹⁷ τῶν ἀσερνικῶν παιδίων καὶ τὰ θηλυκὰ νὰ τὰ εὐγάλῃ ἅμοιρα ἀπὸ τὸ προυκίον||¹⁸ τοῦ ἀνδρός της. Διὰ τοῦτο τὸ λοιπόν, τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος, κράζουν, κρί[νου]ν καὶ ἀπο||¹⁹ φασίζουν νὰ βάζου τὰ ἀσερνικά παιδία ὅλο τὸ πρᾶμα τοῦ πατρός των νὰ τὰ μοιράζουν ἴσια||²⁰ πρὸς ἴσια, ὡς ἀδέλφια γνήσια καὶ τέκνα τοῦ πατρός των. Καὶ ἐπειδὴ καὶ ἡ μάννα των ἦτο ν||²¹ οικοκυρὰ

